

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTEKÓW

00-013 WARSZAWA, UL. JASNA 10

DECYZJA OSTATECZNA

NADANO NUMER REJESTRU

A-741

Warszawa, dnia 17.05.2007 r.

WD. 4164 – 12/1/07

DECYZJA NR 626/2007

w sprawie wpisania zabytku do rejestru zabytków

Na podstawie przepisów art. 89 pkt. 2, art. 91 ust. 4 pkt. 3 i 4, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2003r. Nr 162, poz. 1568 - z póź. zm.), w trybie art. 104 KPA, w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków w Warszawie

orzeka:

1. Wpisać do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego:

Fragmenty reliktów zabudowy zachodniej pierzei Placu Piłsudskiego w Warszawie (pochodzące z okresu od 2 poł. XVII w. do I poł. XIX w.) – położone na terenie działek ewidencyjnych o nr: 24/8, 24/9, 24/18 z obrębu 5-03-04

2. Zabytkowe reliktory położone są w obszarach A i B, oznaczonych na załączonym planie (skala 1: 800). Wyodrębniono następujące fazy budowlane, wskazane do ochrony konserwatorskiej: przypadająca na l. 1661-1673 (kolor różowy, strefa A), przypadająca na l. 1712- 1763 (kolor niebieski, obszar B) oraz l. 1838 – 41 (kolor zielony, obszar B). Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

Uzasadnienie

Dnia 23 lutego 2007 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków, w związku z uzasadnionym żądaniem organizacji społecznych tj. Towarzystwa Opieki nad Zabytkami oraz Stowarzyszenia Zespół Opiekunów Kulturowego Dziedzictwa Warszawy „ZOK” (pisma z dnia 6 oraz 13 lutego 2007r.), wszczął postępowanie administracyjne w sprawie wpisu do rejestru zabytków przedmiotowych reliktów.

Pozostałości historycznej zabudowy zachodniej pierzei Placu Piłsudskiego zostały odsłonięte w wyniku interwencyjnych prac archeologicznych prowadzonych od 27 sierpnia do 22 grudnia 2006r., poprzedzających inwestycję polegającą na „budowie Pałacu Saskiego” (tj. gmachu powstałego w l. 1838 – 1841 wg proj. A. Idzkowskiego). Prace objęły teren pod niezachowanym budynkiem (z wyłączeniem gruntu pod ocalałą kolumnadą z Grobem Nieznanego Żołnierza) o łącznej powierzchni blisko 7000 m², podzielony na trzy zasadnicze strefy: A (płd.), B (płn.) i C (środkowa). Badacze wykonali szczegółową inwentaryzację odkrytych reliktów, w tym rozpoznanie badawcze wiązań i nawarstwień chronologicznych murów pozwalające na ustalenie stratygrafii (wyłoniono 17 faz

budowlanych). Podział chronologiczno –stratygraficzny nawarstwień kulturowych objął 12 poziomów, za okres od starożytności do współczesności, z czego faza morsztynowska przypadająca na l. 1661- 1673, uznana za najcenniejszą, obejmuje poziom VI odpowiadający wg stratygrafii murów IV fazie. Rezultaty badań architektonicznych zebrano w kilkutomowej pracy zespołowej przygotowanej przez Polskie Pracownie Konserwacji Zabytków S.A. (Warszawa 2006).

Autorzy przedłożonych opracowań przedstawili postulaty konserwatorskie. Wskazano na konieczność zachowania części odkrytych relikwów, mianowicie fundamentów i piwnic wraz z posadzkami pozostałych z pałacu podskarbiego wielkiego koronnego J. A. Morsztyna, murowanych z kamienia i cegły, istniejących w pierwotnym układzie kompozycyjnym, wykorzystanych w kolejnych, rozbudowach saskiej rezydencji (l. 1712- 1763). W obszarze wyznaczonym obrysem południowego skrzydła siedemnastowiecznego pałacu znajdują się również mury gmachu powstałego w wyniku przebudowy dokonanej w pierwszej połowie XIX w. Intencją wyboru jest stworzenie swoistego „skansenu archeologicznego”, pozwalającego na zachowanie czytelnej sekwencji kolejnych przebudów z uwagi na zróżnicowane wątki murów.

W toku niniejszego postępowania została wykonana, na zlecenie MWKZ, ekspertyza dotycząca oceny wartości zabytkowych relikwów (prof. dr hab. inż. arch. J. Putkowska, kwiecień 2007). Autorka – przychylając się do powyżej opisanych postulatów - wskazała na zasadność objęcia ochroną prawną przede wszystkim wybranych struktur pochodzących z l. 1661- 1763, położnych na ww. obszarze, z warunkiem ich starannego opracowania, umożliwiającego prawidłową identyfikację przez przeciętnego widza z daną fazą budowlaną. Zachowane relikty uzupełniają wiedzę o dziejach pałacu i są świadectwem sztuki budowlanej stosowanej w okresie baroku.

W całej bogatej historii dawnego Pałacu Saskiego wyróżniają się dwa okresy (morsztynowski i saski) przypadające właśnie na tę epokę. Pałac podskarbiego, wyróżniający się wśród siedemnastowiecznych rezydencji warszawskich skalą i formą, ustawiony równolegle do traktu Krakowskiego Przedmieścia, stał się w wieku następnym zwornym elementem, dominantą wielocłonowego i wieloprzestrzennego założenia urbanistycznego Osi Saskiej, powstałego na terenach wykupionych lub wydzierżawionych przez Augusta II Mocnego oraz Augusta III Sasa. Sam pałac nie został ówczesnie zasadniczo zmieniony, był jedynie modernizowany i rozbudowywany o dodawane od północy i południa skrzydła wznoszone dookoła wewnętrznych dziedzińców. Dopiero zmiany dokonane po ustaniu funkcji rezydencji królewskiej doprowadziły do jego powolnej degradacji. W 1837 roku gmach został sprzedany kupcowi J. Skwarcowowi z warunkiem wystawienia nowego obiektu z piętrową kolumnadą, co też się stało. Przy realizacji budynku proj. A. Idzkowskiego użyto dużej ilości cegieł porzbiórkowych, jak również wykorzystano część starych murów, wzmocnionych poprzez podbicia i podmurowania.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, bądź użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1c w/w ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące dziełami architektury i budownictwa.

Z uwagi na zachowane, wyżej opisane, wartości historyczne i naukowe relikty zabudowy zachodniej pierzei Placu Piłsudskiego w Warszawie (pochodzące z okresu od 2 poł. XVII w. do 1 poł. XIX) odpowiadają definicji legalnej zabytku zawartej w art. 3 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, zostają wpisane niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomych województwa mazowieckiego i podlegają ochronie prawnej.

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 KPA, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem właściwego urzędu zgodnie z art. 129 § 2 KPA w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji.

UWAGA ! NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO UPRAWOMOCNIENIU SIĘ NINIEJSZEJ DECYZJI.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Barbara Jezierska

Załączniki:

1. załącznik graficzny
2. pouczenie o skutkach wpisu do rejestru – otrzymuje właściciel oraz władający

Otrzymują:

1. Prezydent m. st. Warszawy
00-950 Warszawa, Pl. Bankowy 3/5
2. Stołeczny Zarząd Rozbudowy Miasta
00-099 Warszawa, ul. Senatorska 29/31
3. Urząd m. st. Warszawy
Biuro Gospodarki Nieruchomościami
00-564 Warszawa, ul. Koszykowa 6A
4. Towarzystwo Opieki nad Zabytkami – Zarząd Oddziału w Warszawie
00-272 Warszawa, Rynek Starego Miasta 28
5. Stowarzyszenie Zespół Opiekunów Kulturowego Dziedzictwa Warszawy „ZOK”
02-094 Warszawa, ul. Grójecka 79A m
6. 4x WUOZ a/a (nr rej, kataster, KW, teczka obiektu)

Do wiadomości:

1. Urząd m. st. Warszawy
Biuro Naczelnego Architekta Miasta
00-901 Warszawa, Pl. Defilad 1
2. Urząd m.st. Warszawy
Biuro Stołecznego Konserwatora Zabytków
00-075 Warszawa, ul. Foksal 11
3. Krajowy Ośrodek Badań i Dokumentacji Zabytków
00-464 Warszawa, ul. Szwoleżerów 9

INFO 828 58 05 w 42, FAX 826 37 08

hym, Rozpust 3

Załącznik graficzny do decyzji MWKZ nr 626/07
z dnia 17.05.07 wpisującej do rejestru zabytków:

fragmenty reliktów zabudowy zachodniej pierzei
Pl. Piłsudskiego w Warszawie
(pochodzące z okresu od 2 poł. XVII w do 1 poł. XIX w)

XVII w.

XVIII w.

XIX w.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI KONSERWATOR
ZABYTKÓW W WARSZAWIE
ul. Jasna 10, 00-013 Warszawa
tel. 022/826-57-52, 022/826-58-05
022/826-37-30, fax 022/826-37-08

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Barbara Jeźłerska

A

B

Skala 1:800

OBSZAR B

OBSZAR A

Barbara Jeźłerska

